

S. Sayısı : 24

Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları (1/15)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 1623, 6 - 2411

21 . VI . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

1580 sayılı Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 19 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Son defa neşrolunan 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa mütenazır olarak 1580 sayılı Belediye Kanununun intihaba mütedair hükümlerinin de değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

Bu maksatla adli teminat, oy vermede gizlilik ve tasnifte âleniyet prensiplerini ihtiva eden ve demokratik esaslara uygun olan 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa atıf yapılmak suretiyle 1580 sayılı Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesi ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair işbu Kanun tasarısı hazırlanmıştır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 1/15

Karar No. 2

27 . VI . 1950

Yüksek Başkanlığa

Son defa çıkarılan 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa mütenazır olarak 1580 sayılı Belediye Kanunu seçimine mütedair hükümlerinin adli teminat, oy vermede gizlilik ve tasnifte âleniyet prensiplerine göre tadili hakkındaki Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı, Komisyonumuzca

İçişleri Bakanı ve Bakanlık mümessilinin iştirakiyle incelendi.

Belediye seçimlerinin de bu esaslar dâhilinde yapılması esası Komisyonumuzca kabul edilmiş, ancak seçim gününün ilçe seçim kurulları tarafından tesbitine dair hüküm, bütün memlekette seçimi bir günde yapmak suretiyle seçim huzurunun daha iyi temin edileceği düşüncesi ile bu

esas dâhilinde değiştirilmiş, ayrıca seçimlerin kül halinde iptali hakkında il seçim kurullarınca nihai olarak karar verileceğine dair hükümde bu kabil kararlara karşı bir hafta zarfında Yüksek Seçim Kuruluna baş vurulmak suretiyle itirazda bulunulabileceği şeklinde değiştirilmiştir.

Bu esaslar dairesinde Komisyonumuzca tadilen hazırlanan tasarı, havalesi gereğince Adalet Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunuldu.

İçişleri Ko. Baş.	Başkan V.	Sözcü
Kırklareli	Bursa	Bursa
F. Üstün	N. Yılmaz	A. Erozan
Kâtip		
Amasya	Balıkesir	Balıkesir
K. Eren	H. Başkan	M. Tunçay

Bitlis	Çorum	Diyarbakır
M. Ertan	B. Koldaş	N. Önen
Elâzığ	Erzincan	İsparta
A. Demirtaş	C. Gönenç	T. Tola
İstanbul	Kayseri	Konya
H. Yaman	F. Apaydın	H. Aydıner
Kütahya	Manisa	Maraş
Y. Aysal	F. Ülker	A. Bozdağ
Mardin	Niğde	Ordu
C. Öztürk	H. Ülkü	F. Boztepe
Ordu	Seyhan	Sivas
H. Şarlan	Dr. S. Serçe	R. Öçtem
Tokad	Trabzon	Urfa
N. T. Topcuoğlu	H. Orhon	R. K. Timuroğlu
Van	Yozgad	Zonguldak
İ. Akın	A. Doğan	A. Yurdabayrak

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Adalet Komisyonu
Esas No. 1/15
Karar No. 3

1 . VII . 1950

Yüksek Başkanlığa

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 10 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen 1580 sayılı Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı İçişleri Bakanlığı temsilcileri hazır olduğu halde incelenip görüldü.

Belediye seçimlerinin de Milletvekilleri Seçim Kanunu hükümlerine göre gizli oy ve açık tasnif esasları dâhilinde yapılması prensipi komisyonumuzca da kabul edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Hükümet tasarısının 1 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

1 nci Ek maddenin İçişleri Komisyonunun değiştirilişindeki B işaretli bendinde kabul edilen belediye başkanının haber verme mükelle-

fiyetinin mecburi bir hale getirilmesi için mezkûr maddeye (derhal) ve (mecburdur) kelimelerinin ilâvesi komisyonumuzca uygun görülmüştür.

İçişleri Komisyonunun ek 2 nci maddesinin ilk fıkrası aynen kabul edilmiş ve maddenin A işaretli bendinin sonundaki (katî) tâbiri (kesin) olarak Türkçeleştirilmiştir.

Keza aynı maddenin B işaretli bendindeki (oyların tevhidî) ibaresi de aynı maksatla (oyların birleştirilmesi) olarak düzeltilmiştir.

İçişleri Komisyonunun 3 ncu ek maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mükümetin 4 ncu ek maddesinin sonundaki (evvel olur) tâbiri (öne alınır) olarak değiştirilmiştir.

Tasarının mütaakıp maddeleri Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

İvedilik ve yeğlikle müzakere elilmek üzere
Yüksek Kamutayın tasvibine sunulması için
Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Adalet Komisyonu Baş.

Ankara

O. T. İltekin

Kütahya

S. S. Nasuhoglu

Sözcü

Balıkesir

M. Erkuyumcu

Ankara

Ankara

O. Ş. Çiçekdağ

Ankara

T. V. Öz

Edirne

M. Engin'in

İzmir

M. Erener

C. Önel

Urfa

Balıkesir

V. Asena

Gaziantep

G. Kınoglu

Konya

M. Obuz

N. Ü. Alcala

Yozgád

Çorum

H. Ortakçiođlu

İstanbul

A. Moshos

Tokad

A. Gürkan

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1580 sayılı Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir :

Ek madde 1. — Belediye meclisinin günü bittiğinde yeni seçimi yaptırmaya ve idare ettirmeye ve oy gününü belirtmeye 5545 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu gereğince teşkil edilecek olan ilgili ilçe seçim kurulları görevlidir.

Belediye meclisinin döneminden önce her hangi bir sebeple inihâlî veya belediye meclis üye sayısının, her hangi bir sebeple yedeklerin de getirilmesinden sonra cahi üye adedi müretbinin en az yarıya düşmesi hallerinde yukarıki fıkraya göre işlem yapılır.

Ek madde 2. — Belediye Kanunundaki seçme ve seçilme nitelikleri hakkındaki hükümler saklı kalmak üzere seçmen kütükleri, adaylık, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 2, 3, 4, 5, ve 6 ncı kısımlarında yazılı hükümler (Seçimin yapılacağı belediye sınırları ile mukayyet olmak şartıyla) uygulanır. Ancak :

A) Sözü geçen kanunda Yüksek Seçim Kuruluna verilen görev ve yetkiler 5545 sayılı Kanuna göre teşkil edilecek olan il seçim kurullarınca yapılır ve kullanılır. İl seçim kurulları tarafından verilen bütün kararlar kesin ve nihaidir.

B) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar ilçe seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır. Seçim mazbatalarının verilmesi ve oyların tevhidî ilçe seçim kurullarının görevlerindedir. Bu işlemlere karşı itirazlar il seçim kurulunca kesin ve nihai karara bağlanır.

C) Belediye seçimlerinde seçmen kartı, seç-

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1580 sayılı Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesine ve bu Kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin bu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 1. — Belediye meclisleri seçimi her dört senede bir Eylül ayının ilk pazarına rashiyan günde yapılır.

5545 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa göre kurulacak olan ilçe seçim kurulları belediye meclisleri seçimini yaptırmak ve seçim işlerini tanzim ve idare etmekle görevlidirler.

Belediye meclisinin dönem sonundan evvelce her hangi bir sebeple inihâlî veya belediye meclis üye sayısının, yedeklerin de getirilmesinden sonra mürettep üye adedinin yarısından aşağı düşmesi hallerinde belediye başkanının haber vermesi üzerine ilgili ilçe seçim kurulu oy verme gününü en az bir ay evvelinden belirtilir ve ilân eder.

Ek madde 2. — Belediye kanunundaki seçme ve seçilme nitelikleri hakkındaki hükümler saklı kalmak üzere seçmen kütükleri, adaylık, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı kısımlarındaki yazılı hükümler kıyas yolu ile uygulanır. Ancak :

A) Belediye meclisleri üyelerinden birinin seçiminin iptali hakkında yapılacak itirazlar il seçim kurulu tarafından tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır. Yalnız seçimlerin kül halinde iptali hakkında il seçim kurulu kararına karşı bir hafta zarfında Yüksek Seçim Kuruluna müracaat edilebilir. Yüksek Seçim Kurulunun vereceği karar katî ve nihaidir.

Milletvekili Seçimi Kanununda Yüksek Seçim Kuruluna verilen görev ve yetkiler bu kanuna göre teşkil edilecek olan il seçim kurullarınca yapılır ve kullanılır. İl seçim kurulları tarafından verilen bütün kararlar kesin ve nihaidir.

B) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1580 sayılı Belediye Kanununa bazı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bazı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 1. — Belediye meclisleri seçimi her dört senede bir Eylül ayının ilk pazarına raslayan günde yapılır.

5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa göre kurulacak olan ilçe seçim kurulları belediye meclisleri seçimini yaptırmak ve seçim işlerini tanzim ve idare etmekle görevlidirler.

Belediye meclisinin dönem sonundan evvelce her hangi bir sebeple inhilâli veya belediye meclisi üye sayısının, yedeklerin de getirilmesinden sonra mürettep üye adedinin yarısından aşağı düşmesi hallerinde belediye başkanı derhal haber vermeye mecburdur. Bu haber üzerine ilgili ilçe seçim kurulu oy verme gününü en az bir ay evvelinden belirtir ve ilân eder.

Ek madde 2. — Belediye Kanunundaki seçme ve seçilme nitelikleri hakkındaki hükümler saklı kalmak üzere seçmen kütükleri, adaylık, seçim propagandası, muafiyet, sandık kurulu, oy verme gününe mahsus tedbirler, oy verme neticeleri, ceza hükümleri ve kovuşturma usul ve şekilleri konularında 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı kısımlarındaki yazılı hükümler kıyas yolu ile uygulanır. Ancak :

A) Belediye meclisleri üyelerinden birinin seçiminin iptali hakkında yapılacak itirazlar il seçim kurulu tarafından tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır. Yalnız seçimlerin küll halinde iptali hakkında il seçim kurulu kararına karşı bir hafta zarfında Yüksek Seçim Kuruluna müracaat edilebilir. Yüksek Seçim Kurulunun vereceği karar kesin ve nihaidir.

Milletvekilleri Seçimi Kanununda Yüksek Seçim Kuruluna verilen görev ve yetkiler bu kanuna göre teşkil edilecek olan il seçim kurullarınca yapılır ve kullanılır. İl seçim kurulları tarafından verilen bütün kararlar kesin ve nihaidir.

B) Sandık kurullarının teşekkülüne, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılacak itirazlar ilçe seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır.

men listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

Ek madde 3. — Belediye seçimlerine taallük eden bütün giderler belediye bütçelerinden ödenir. Seçim giderleri için belediye bütçelerine konacak ödenekler 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 166 ve 167 nci maddelerine göre harcanır. Ancak seçim kurulu başkan ve üyeleriyle seçim işleri için görevlendirilecekler verilecek zaruri masraf karşılığı ücret ve gündelikler Adalet Bakanlığınca tesbit olunur.

Bu kanunun uygulanmasında gerekli bulunan basılı kâğıtlar Adalet ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak örneklere göre belediyelerce temin olunur.

Ek madde 4. — Belediye meclisine seçilecek üye sayısının bir misli fazlasıyla aday gösterilir ve oy pusulalarına, seçilecek üye sayısının bir misli, fazlasıyla ad yazılır. En çok oy kazananlar üyeliğe ve ondan sonra oy kazananlardan beldenin çıkaracağı üye sayısı kadar da yedek üyeliğe seçilmiş sayılır. Eşit oy kazananlar bulunursa kur'a çekilerek adı önce çıkan sırada evvel olur.

MADDE 2. — 1580 sayılı Belediye Kanununun 37, 39, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 nci maddeleriyle 53 ncü maddesinin 5 nci fıkrası ve aynı kanunun 4878 sayılı Kanunla değişen 32, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 43, ve 44 ncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**Başbakan
A. Menderes**

**Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
S. Ağaoğlu**

ilçe seçim kurulu tarafından 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunundaki esaslar dairesinde tetkik edilerek kesin ve nihai olarak karara bağlanır. Seçim mazbatalarının verilmesi ve oyların tevhidî ilçe seçim kurullarının görevlerindedir. Bu işlere karşı itirazlar il seçim kurulunca kesin ve nihai karara bağlanır.

C) Belediye seçimlerinde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

Ek madde 3. — Hükümetin ek üçüncü maddesi yanen kabul edilmiştir.

Ek madde 4. — Hükümetin ek dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. K.

Seçim mazbatalarının verilmesi ve oyların birleştirilmesi ilçe seçim kurullarının görevlerindedir. Bu işlere karşı itirazlar ilçe seçim kurulunca kesin ve nihai olarak karara bağlanır.

C) Belediye seçimlerinde seçmen kartı, seçmen listesi ve yardımcı cetvel düzenlenmesi mecburiyeti yoktur.

Ek madde 3. — Hükümetin ek 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 4. — Belediye meclisine seçilecek üye sayısının bir misli fazlasıyla aday gösterilir ve oy puslalarına, seçilecek üye sayısının bir misli fazlasıyla ad yazılır. En çok oy kazananlar üyeliğe ve ondan sonra oy kazananlardan belediye başkanının çıkaracağı üye sayısı kadar da yedek üyeliğe seçilmiş sayılır. Eşit oy kazananlar bulunursa kur'a çekilerek adı önce çıkan sırada öne alınır.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	<i>H. Özyörük</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>Refik Ş. İnce</i>	<i>R. Nasuhioğlu</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Ayan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>A. Başman</i>	<i>F. Belen</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Z. H. Velibeşe</i>	<i>Dr. R. Belger</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>N. Össan</i>	<i>N. İyriboz</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>T. İleri</i>	<i>H. Polatkan</i>
İşletmeler Bakanı	
<i>Muhlis Ete</i>	